

„Da, oče! Oh, lepo vas prosim! Izgubil takole.“ —

Lojze pove vse, in vedno lažje mu je pri srcu. Godilo se mu je tako nekako, kakor v izpovednici. Ko je končal, je zopet začutil mir vesti ter mirno pričakoval zaslužene kazni.

Ali jo je dobil?

Ne vem. Toliko pa vem, da hujše kazni ni mogel dobiti, kakor jo je občutil tiste dni, ko je lagal in varal očeta.

Kompoljski.

Stara suknja.

kega zimskega dne je potrkal na vrata moje sobice berač.

Tresel se je revež, zobje so mu šklepetali, da je komaj izgovoril par besedi:

„Dober dan — prosim —“

Oblečen je bil tako lahno in napol. Zunaj pa je tulila burja ter ple-sala s snežinkami okrog oglov.

Revež se mi je zasmilil.

Stopil sem k omari, odprl vratca in pregledal obleke, katera bi bila, da jo podarim siromaku. Nič kaj pripravnega ni bilo. Na zadnjem klinu je visela stara, še močna suknja. Snel sem jo s klina, pa vendar sem se še obotavljal.

Ej, ne bo sveta konec, če mu jo dam. In podaril sem mu tisto težko suknjo.

Zakaj sem se obotavljal?

Stara suknja je bila — in že dolgo je nisem nosil. Že davno je visela na klinu in se prašila.

Pa vseeno sem jo težko dal, . . .

Čujte, povem vam povest o tej stari suknji. — — Dijak sem bil, v spodnjih razredih še. — Nekoč po zimi je bilo. Ravno dosti snega smo imeli tisto leto.

Zimskega dne je prišla k meni mati. Nujne opravke je imela. Prišla je v mesto, ter obiskala mene.

Mrzel dan je bil . . . Pod nogami je škripalo . . .

Ob enajstih smo šli iz šole. Drugi so si oblačili tople, težke suknje, jaz sem pa zdihoval in se tresel mraza.

Pa ni bilo drugače. Vedel sem, da doma ne zmorejo. — — Vedel sem dobro, kako obračajo belič, preden ga izdado za potrebno stvar. Zame gre največ . . . Vedel sem za vse to. Zato sem skrival in nisem pravil doma o svojih potrebah.

Tistega dne pa je bilo drugače.

Pred šolo me je čakala mati. Vesel sem je bil, ker dolgo je že ni bilo. Pa tudi danes ni imela mnogo časa. Spremiti sem jo moral nekoliko.

Pa zeblo me je. Knjige sem stisnil močno k sebi, roke vteknil v žep, čez ušesa potegnil klobuk, da bi se nekoliko ubranil burji, ki nam je ježno brila v obraze. — —

Mati me je videla, kako trepečem.

„Zebe te — kajne —“

„I, bo že — —“ sem zatrdil, da se izognem.

„Te — te . . .“

Spoznal sem na njenem obrazu, da ji je hudo — a pomagati mi ni mogla. Tudi meni je bilo takrat tesno pri srcu — —.

„Veš kaj, Francelj? Pri Grumnovih so mi povedali, da je dobil njih študent pri nekem gospodu nekoliko ponošeno, a popolnoma trdno obleko. Pojdi prosit. Sama bi šla s teboj — pa ne morem. Do večera moram biti doma.“

Povedala mi je mati še gospodov naslov. V roko mi je stisnila srebrno dvajsetico, več ni premogla. Saj si je to tudi odtrgala . . . Bogve, če imajo še za sol doma. — —

Zunaj mesta sva se poslovila . . . Mati si je krepkeje zavila pled in se po samotni cesti borila z burjo proti domu . . .

Jaz sem odhitel nazaj v mesto. V mislih mi je bil gospodov naslov. Glasno sem ponavljal materine besede, kako naj prosim gospoda. Popolnoma do pičice sem jih znal na pamet.

Kmalu popoldne sem šel k gospodu. Pri vežnih vratih sem moral pozvoniti. Odpirat mi je prišla stara žena, gospodova strežkinja.

V prvem nadstropju je bilo gospodovo stanovanje. Komaj sem bil vstopil v gorko sobo, sem bil že pozabil pol materinih besedi.

Napol slišno sem zgovoril proseče nekaj besedi, v roki pa v zadregi vrtil klobuk.

„Kaj bi rad? —“

Tedaj sem dobil moči — in v um so mi spet prišle materine besede in ponovil sem jih . . .

Gospod je šel takrat k omari — in s klina je snel težko suknjo. Skoraj nova je bila. In podaril mi jo je.

„Le glej, da boš priden, da boš tudi ti nekoč gospod. —“

„Bom. — Z Bogom!“

In odšel sem s težko, gorko suknjo.

Nikdo v šoli ni imel težje in gorkejšje, kakor je bila moja. Skrbno sem varoval to svojo suknjo. Čez nekaj let je pa le nisem mogel več nositi — urasel sem ji. Takrat sem jo spravil v spomin. Pozneje enkrat sem jo obesil v omaro na zadnji klin in tam je pričakala berača. Odnese jo je — stafo, toplo suknjo. Meni se je pa zdelo, kakor bi bil ž njo odnesel tudi precejšen del mojega mladega, brezskrbnega življenja, ki sem ga preživel pod tisto težko, toplo suknjo . . .

Planinov.

